

تصویر ۶
Pic6

به دنبال دریاچه

تحلیلی بر معماری منظر
دریاچه شهدای خلیج فارس در چیتگر

چکیده | دریاچه چیتگر یکی از پروژه‌های کلان شهری در منطقه شمال غرب تهران است که با هدف تلطیف هوا و جذب گردشگر ساخته شده است. اندیشه ساخت دریاچه در این ناحیه به نخستین برنامه‌های شهری توسعه تهران باز می‌گردد و نهایتاً در سال ۱۳۸۹ افتتاح شد. متخصصان محیط زیست درباره آن نظرات انتقادی جدی^۱ دارند. دیدگاه منظر نیز انتقاداتی جدی به فقدان استراتژی منظر شهری تهران در ارائه این پیشنهاد وارد آورده است. به دلایلی از جمله منحصربه‌فرد بودن تجمیع فعالیت‌های تفریحی در اطراف دریاچه و ابعاد وسیع آن در سال‌های اول پس از احداث، دریاچه با استقبال مواجه نشده است. در ابعاد کلان نیز، اجزای ناهمگون دریاچه در منظر و محیط موجب گسست منظر کوهپایه شده است.

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد علاوه بر مقیاس کلان و میانی که ابعاد هویتی و طبیعی را نادیده گرفته‌اند تصمیمات پایین‌دستی در مرحله اجرا نیز صدمات بسیاری را بر آن وارد کرده است. تحلیل اجزای این پروژه منظر از ابعاد زیبایی‌شناسی تا آسایش اقلیمی و ذهنیت مخاطبان از آن، بیانگر این است که عدم وجود نگاهی یکپارچه و واحد در طول زمان اجرای پروژه سبب آشفتگی در برخی ابعاد مقیاس خرد و در نهایت عدم انطباق مجموعه با هویت طبیعی بستر شده است. رجوع به طرح و تحقیقات میدانی، این موضوع را ناشی از مداخلات غیرکارشناسی و برخورد سلیقه‌ای با آن می‌داند که در نهایت به رویکردی تزئینی منجر شده و هویتی واحد را بر طرح مترتب نساخته است.

واژگان کلیدی | دریاچه چیتگر، هویت طبیعی، منظر کوهپایه، گسست منظر، زیبایی‌شناسی.

محمد جمشیدیان،
کارشناس ارشد معماری
منظر

mohammad.jamshidian@gmail.com

سید صادق سیدعلیپور،
کارشناس ارشد معماری
منظر، دانشگاه تهران

moalipur@yahoo.com

الناز الهقلی‌لو،
کارشناس ارشد معماری
منظر، دانشگاه تهران

elnaz_ghouliloo@hotmail.com

تصویر ۶: ایجاد فضاهایی با کفسازی وسیع و غیرهدفمند.
مأخذ: آرشیو پژوهشکده منظر، ۱۳۹۴.

Pic 6: Undetermined vast paved spaces.
Source: Archive of Nazar research center, 2015.

تصویر ۲
Pic2

تصویر ۲: محدودیت دید و از بین بردن مفصل بین دو نقطه عطف دریاچه و کوه‌های اطراف آن با احداث برج‌های مسکونی در این ناحیه.
 مأخذ: آرشیو پژوهشکده نظر، ۱۳۹۴.

Pic 2: Limited visibility and joints between the lake and surrounding mountains by construction of residential towers in the area.
 Source: Archive of Nazar research center, 2015.

مقیاس کلان

ارزیابی پروژه در مقیاس کلان به مکان‌یابی و اثرات اکولوژیکی طرح می‌پردازد. اکوسیستم کوهپایه‌ای، مهمترین ویژگی منظرساز بستر پروژه دریاچه شهدای خلیج فارس است. علی‌رغم اینکه عنصر کوه با نقش دوگانه به عنوان منظر و سرزمینی در همسایگی، که در شکل‌دهی شهر و تصاویری که به وجود می‌آورد، نقش مهمی در سیمای سرزمین ایفا می‌کند (نک. اسگارد، ۱۳۹۳)، در این پروژه مورد بی‌توجهی قرار گرفته و موجب گسست منظر شده است. این امر اگر ناشی از سهل‌انگاری و عدم تخصص نباشد، ناشی از نگاه مدرنیستی است که بستر طبیعی شهر را نادیده می‌گیرد. «شهر تهران بر اثر بیش از نیم قرن برنامه‌ریزی و توسعه منطبق با سیاست‌های شهرسازی مدرن، در مقابله با بستر و جریان‌های طبیعی درون خود توسعه یافت و در این مسیر مؤلفه‌های میلیون‌ها هزاران مسأله طبیعی درون شهر، که شکل‌دهنده ساختار فضایی شهر و ذهنیت شهروندان از تهران بودند، یکی پس از دیگری از شهر و زندگی شهروندان حذف شدند» (شهسواری و آل‌هاشمی، ۱۳۹۲). تراشیدن تپه‌ها، پوشانیدن بستر طبیعی آنها با بتن و نصب صخره‌های مصنوعی با منظرسازی‌های غیرمرتبط با مکان نمونه‌های خرد این رویکرد است. عدم توجه به ساختار زمین‌شناسی تهران و عدم ایفای نقش مهم شهری به دره‌های تاریخی-طبیعی تهران در روند برنامه‌ریزی شهر و طرح‌های توسعه آن نمونه بارز نادیده گرفتن ظرفیت‌های طبیعی تهران است. پروژه دریاچه چیتگر نیز در راستای همین سیاست توسعه در شهرسازی تعریف و اجرا شده است و بدون توجه به اکوسیستمی که در آن واقع شده از لحاظ مکان‌یابی و رویکرد طراحی منظر از بستر خود پیروی نمی‌کند. مکان‌یابی این پروژه به دلیل عدم پیروی از ساختار زمین‌ناگزیر به ایجاد برش عمیق و خاکریزی گسترده در زمینی با شیب تند شده که حاکی از همان رویکرد مدرنیستی پروژه است و با استفاده از تکنولوژی، زمین را به شکل دلخواه در می‌آورد. مداخله گسترده و دگرگون‌کننده در زمین و جریان‌های طبیعت، روشی است که نخستین بار در توسعه پایدار و در سال‌های اخیر در پارادایم سازگاری و تاب‌آوری (Resilience) مورد انتقاد جدی واقع شده است (تصویر ۱).

مقدمه | سابقه طرح ساخت دریاچه مصنوعی چیتگر به نخستین طرح جامع تهران (طرح مشترک عبدالعزیز فرمانفرماییان و ویکتور گروئن) در سال ۱۳۴۷ برمی‌گردد که در آن ساخت دریاچه‌ای در غرب تهران پیش‌بینی شده بود. شاکله اصلی طرح ریشه در تفکرات مدرنیسم دارد؛ از جمله: «مقیاس عظیم» و «شهر عام» به معنای شهری است که به ظرفیت منحصر به فرد هر مکان توجهی ندارد و می‌تواند به شهری در هر کجای جهان شبیه باشد (زندى، ۱۳۹۲).

موضوع ساخت دریاچه چیتگر در برنامه جامع دوم و سوم تهران نیز تکرار شده و نهایتاً در مهرماه سال ۸۹ عملیات اجرایی پهنه آبی و از تیرماه سال ۹۱ عملیات اجرایی پهنه ساحلی آن آغاز شده است و تکمیل آن همچنان ادامه دارد. مساحت پهنه آبیگیر، ۱۳۳ هکتار و مساحت پهنه ساحلی و بخش جنگلی مورد مداخله ۱۱۲ هکتار است. منبع تأمین آب دریاچه، رودخانه کن است که ۵ میلیون از ۸۰ میلیون متر مکعب دبی سالانه رودخانه را به خود اختصاص داده است. در این مقاله به تحلیل بخش اجراشده پروژه، در سه مقیاس پرداخته می‌شود.

ویژه نامه

تصاویر ۳ تا ۵: تنوع در سبک و جنس مبلمان از جمله آلاچیق های اطراف سایت و عدم مکان یابی مناسب آن، از آسایش فضا کاسته است. مأخذ: آرشیو پژوهشکده نظر، ۱۳۹۴.

Pic 3 to 5: Gender diversity in style and furniture, including pavilions around the site and their dislocation has reduced the comfort of space. Source: Archive of Nazar research center, 2015.

تصویر ۱۰: با حذف ساحل از پهنه دریاچه، آب به عنصری مادی تبدیل شده است که ادراک آن وابسته به خصوصیات تزئینی شیء است. مأخذ: آرشیو پژوهشکده نظر، ۱۳۹۴.

Pic 10: By eliminating the shore, water has become a material element whose perception depends on the decorative characteristics of the object. Source: Archive of Nazar research center, 2015.

دچار اشکال هستند؛ از جمله آلاچیق های اطراف مسیر دریاچه که با وجود داشتن سایه بان، سایه ای کافی ایجاد نمی کنند و به دلیل استفاده از مصالح رنگ روشن در فضا و کمبود سایه در روزهای تابستان با خیرگی بازتاب نور از مصالح و کفسازی ها در روز مواجه هستیم (تصاویر ۳ تا ۵). یکی از دلایل این مسئله، وسعت غیرهدمند فضاهای کفسازی شده است که از آسایش فضا می کاهد (تصویر ۶).

زیبایی شناسی

پروژه ای از ابعاد دریاچه چیتگر با احتساب شرایط محیطی و همجواری با دو عنصر کوهستان و جنگل و قرارگیری در کوهپایه ای که دید وسیع و بی نظیری به شهر تهران دارد، فرصت ویژه ای است که می توان با اتکا به ظرفیت های آن نمونه ای از زیبایی شناسی امروز ایران را تجسم کرد. این کار نیازمند آن بود تا طرح با محوریت یک مجموعه واحد مدیریت شود و کانسپت حاکم بر نظام زیبایی شناسی آن از ابتدا با بیان رویکردها و مصداق ها معرفی شده باشد. فقدان این شرایط باعث گردیده تا زیبایی شناسی دریاچه چیتگر دچار دو آفت مهم شود. نخست تبعیت از رویکرد تزئین گرایی به جای هویت منظرین بومی و دیگر تنوع سلیقه های به کارگرفته شده در کلیت مجموعه.

تنوع زیاد کفسازی، فقدان الگوی رنگی، چندگانه بودن سبک مبلمان ساخته شده، به کارگیری اقسام مصالح و تکرار بیش از حد آنها، تنوع گونه های گیاهی بومی و وارداتی، عدم تبعیت از نظم کاشت مبتنی بر زیبایی شناسی واحد، برخورد های متفاوت با عوارض زمین و مکتوم ماندن ظرفیت هایی که در پستی و بلندی های سایت وجود دارد، حضور همزمان سبک های مختلف هنری مدرن و کلاسیک، صنعتی، سنتی و خودبنیاد در عناصر مختلف

مبدأ و مقصد دید، در این پروژه، باید چشم اندازهایی برای هدایت چشم از سمت دریاچه به کوه و جنگل ایجاد شود. در صورتی که در طراحی منظر دریاچه، محوطه ای مسطح ایجاد شده، که در آن دیدهای هدایت یافته و طراحی شده مفقود است. طرح دریاچه قادر بود حداقل با تعریف دالان های دید به مشارکت این دو عنصر اساسی منظر اقدام نماید.

مقیاس خرد

در این مقیاس برخی ویژگی های طراحی دریاچه با توجه به سه معیار آسایش، زیبایی شناسی و هویت آن مورد توجه قرار گرفته است.

آسایش محیطی

«مناسب سازی محیطی به معنای فراهم ساختن مجموع شرایط آسایش حرکتی، آسایش شنیداری، آسایش بصری، آسایش اجتماعی است» (صالحی، ۱۳۸۵). سلسله مراتب طراحی اقلیمی در یک منطقه نقش زیادی در فراهم ساختن شرایط آسایش محیطی در پروژه های منظر دارد که از آن جمله می توان به دو مقوله سایه و آفتاب اشاره کرد. فضاهای شهری تهران با برخورداری از تابش زیاد و شمار بالای روزهای آفتابی نیازمند خلق فضاهای سایه انداز و خنک جهت آسایش مردم و رغبت ایشان برای تداوم حضور در فضا به دنبال تأمین آسایش گرمایی است. به رغم گذشت سه سال از افتتاح مجموعه چیتگر، کمبود سایه و پوشش گیاهی متراکم در فضا، نقطه ضعفی برای آن محسوب می شود و این در حالی است که برقراری تعادل سایه و آفتاب به کاربردی بودن هرچه بیشتر مجموعه در ساعات های مختلف روز کمک می کند.

بسیاری از مبلمان ها از نظر عملکردی و مکان گزینی

مقیاس میانی شهر تهران به دلیل قرارگیری در کوهپایه البرز امکانی ویژه در برنامه ریزی دالان های دید به منظر طبیعی خود دارد. مجموعه چیتگر نیز به واسطه نزدیکی به کوه های شمال غرب تهران دارای مناظر بدیعی از کوهستان است. این مناظر و نقاط عطف طبیعی مزیت مهم پروژه به شمار می آیند که در طراحی منظر لازم است نقش اصلی را ایفا کند. با استقرار بی برنامه برج های پیرامون دریاچه، این ظرفیت طبیعی نادیده گرفته شده است. در طرح جامع و تفصیلی منطقه، دریاچه در مرکز توجه قرار گرفته است. این مسئله در طراحی دریاچه نیز تداوم یافته و راه حلی برای تأکید بر منظر کوه و جنگل پیش بینی نشده است. در برنامه توسعه ۲۵ ساله تهران که در سال ۱۳۵۵ تصویب شد، منطقه ۲۲ به عنوان کمربند سبز تهران در نظر گرفته شده بود تا سرتاسر آن جنگل کاری شود. در حاشیه قرار گرفتن کیفیت محیط انسان ساخت دریاچه به نفع سوء بهره برداری اقتصادی از احداث پروژه عظیمی چون دریاچه چیتگر منجر به مداخلات بسیاری در بستر کوهپایه ای منطقه ۲۲ شهر تهران شده و منظر طبیعی را با سیل عظیم برج های مسکونی، تجاری و چند عملکردی مخدوش کرده است (تصویر ۲). مهمترین نکته مغفول مانده طرح منظر دریاچه در مقیاس میانی، فقدان تشخیص منظر طبیعی و تاریخی منطقه برای حفاظت و اتخاذ رویکرد مناسب آن است. «دالان دید، عرصه یا پهنه مثلی سه بعدی است که از نقطه دید ناظر شروع شده و به سوی موضوعی شاخص یا کیفیتی بصری امتداد پیدا می کند. مؤلفه های شکل دهنده دالان دید: مبدأ، مقصد، دالان، پیش زمینه، میان زمینه و پس زمینه است» (آل هاشمی، ۱۳۹۳). با توجه به اهمیت این عرصه های دید در طراحی منظر و وجود دو نقطه عطف (کوه و دریاچه) به عنوان

Specified Issue

تصاویر ۷ تا ۹: تنوع بیش از حد و تشتت در طراحی جزئیات و غلبه روحیه تزئین‌گرایی در طرح. مأخذ: آرشینو پژوهشکده نظر، ۱۳۹۴.

Pic 7 to 9: extreme diversity and dispersed detailed design and overcoming ornamentation in design. Source: Archive of Nazar research center, 2015.

که خاطره و لمس آب را برای ناظران تداعی می‌کند. دریاچه فرصتی برای درک ملموس آب است.

با این مقدمه روشن می‌شود که در طراحی دریاچه چیتگر پهنه ساحلی، مهمترین بخش منظر آن است که در طرح موجود تنها به عنوان مسیر پیاده‌روی و نظرها مورد توجه بوده است. ظاهراً دیدگاه کارفرما علت حذف پهنه ساحلی دریاچه بوده است. دقت در طرح روشن می‌سازد که محدوده پیش‌بینی شده برای «لمس» آب در طرح اصلی دریاچه از یک عنصر خاطره‌انگیز که می‌توانست موجب برانگیختگی زیبایی سوژکتیو مبتنی بر خاطره و ذهن مخاطب باشد، به عنصر مادی که زیبایی اوژکتیو مبتنی بر خصوصیات تزئینی شیء، تغییر ماهیت داده است (تصویر ۱۰). این تغییرات موجب دگرگون شدن مفهوم دریاچه در ذهن شهروندان و ایجاد تضاد حاصل از آن شده است. این اتفاق در بلندمدت به دلزدگی و عادی شدن منجر می‌شود. چیزی که نمونه آن را قبلاً در ابعاد کوچکتر در دریاچه پارک شهر یا پارک ملت تجربه کرده‌ایم.

منظر از آفات زیبایی‌شناسانه پروژه است. به نظر می‌رسد رویکرد حاکم بر پروژه به دلیل تنوع تصمیم‌گیران، طراحان و حضور همزمان سلیقه‌های مختلفی است که به هنگام مواجهه با هر یک از گروه‌های دست‌اندرکار می‌توان نارضایتی همه آنها را از بخش‌هایی از کار که به دست دیگری انجام شده مشاهده کرد. تصاویر ۷ تا ۹ نمونه‌هایی از روحیه تزئین‌گرایی و تشتت نزدیک به آشوب را در زیبایی‌شناسی پروژه نشان می‌دهد.

هویت طبیعی دریاچه

واژه دریاچه، حاکی از تعامل خودجوش و ارگانیک میان آب و خشکی است. ساحل، پهنه‌ای است که محصول این تعامل است؛ عرصه‌ای که هم متعلق به آب است و هم متعلق به خشکی و مرز واضحی میان آن دو وجود ندارد. در مقابل استخر پهنه‌ای مصنوعی است با مرزی مشخص، که مخزن ذخیره آب است. این پهنه لبه واضحی دارد که از خشکی جدا شده است. لفظ دریاچه، بیش از آن که به آب یا خشکی اشاره کند مربوط به پهنه بینابینی میان آنهاست

نتیجه‌گیری | مطالعه پروژه دریاچه چیتگر در سه بعد کلان، میانی و خرد نشان‌دهنده خلأهای مدیریتی و تخصصی در تعریف، طراحی و اجرای این پروژه است. در هر یک از این سه عرصه عدم توجه به مسائلی در حوزه بستر طبیعی و موضوع پروژه موجب عدم دستیابی به اهداف طرح و بهره‌وری شهروندان شده است. در مقیاس کلان، نگاه مدرنیستی منسوخ و نبودن تخصص کافی در ارزیابی پروژه‌های گذشته گسست منظر را در منطقه به دنبال داشته است؛ در مقیاس میانی، عدم وجود نگاه تخصصی منظر، قابلیت‌های طبیعی و چشم‌اندازی پروژه را نادیده گرفته است و در مقیاس خرد نیز تشتت آراء و سلیقه‌های مداخله‌گران، عدم مدیریت یکپارچه در طول طراحی تا اجرا و نگاه تزئینی به عناصر منظر که برخاسته از نبودن نگاه منظرین است عواقبی را در زمینه‌های آسایش، زیبایی‌شناسی و هویت طبیعی مجموعه به دنبال داشته است. به نظر می‌رسد مجموع موارد بالا که در یک نگاه بالادستی ناشی از مدیریتی دستوری و غیرتخصصی در یک طرح کارشناسی بوده این نتایج را برای پروژه در پی داشته است.

پی‌نوشت

۱. بروز می‌کند. در خلال این فرآیند ممکن است برخی از بوم‌های طبیعی به طور کلی از بین برود و برخی دیگر با تفکیک به قطعات کوچکتر و مجزا دچار تغییر در مقیاس و نحوه عملکرد و ارتباط چرخه‌های اکولوژیک شوند» (شاخص‌های گسست منظر، ۱۳۹۲).

۱. نگاه کنید به: گزارش پیشرفت پروژه عمرانی دریاچه چیتگر (۱۳۹۱) و ذبیحیان (۱۳۹۳).
۲. در تعریف گسست منظر چنین آمده است که «گسست یا چندپارگی منظر فرآیندی است که در اثر تفکیک و تغییر شکل یافتن زیست‌بوم‌ها یا واحدهای یکپارچه و وسیع منظرین به قطعات کوچکتر و منفک از یکدیگر

فهرست منابع

- آل‌هاشمی، آیدا و شهسوارگر، مولود. (۱۳۹۲). طبیعت مصنوعی: ارزیابی رویکرد طراحی در بوستان نهج‌البلاغه و جوانمردان، مجله منظر، ۵ (۲۴): ۴۴-۴۷.
- آل‌هاشمی، آیدا. (۱۳۹۳). دالان دید، عنصر هویت بخش منظر: مدیریت دالان‌های دید در تهران، مجله منظر، ۶ (۲۸): ۶۸-۷۳.
- اسگارد، آن. (۱۳۹۳). منظر کوهستان، بررسی‌هایی پیرامون آلپ غربی پس از قرن ۱۸، ترجمه: سیدمحمدباقر منصور، مجله منظر، ۶ (۲۸): ۶۵-۶۰.
- بل، سایمون. (۲۰۰۴). عناصر طراحی بصری معماری منظر، ترجمه: محمدرضا مثنوی. (۱۳۸۵). تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- زندگی، مرجانه. (۱۳۹۲). راهبرد منظر تهران: آسیب‌شناسی ایجاد یک پهنه مصنوعی در شهر، مجله منظر، ۵ (۲۴): ۵۱-۴۸.
- شاخص‌های گسست منظر: زمینه تجمیع سنج‌های بوم‌شناسی و رویکرد ادراکی. (۱۳۹۲).
- ترجمه: مریم اکبریان، مجله منظر، ۵ (۲۲): ۲۹-۲۶.
- صالحی، اسماعیل. (۱۳۸۵). مؤلفه‌های آسایش بصری و نقش آن در مناسب‌سازی محیط. همایش ملی مناسب‌سازی محیط شهری، تهران، ۱۷ آبان.
- مخدوم، مجید. (۱۳۹۰). طرح پارکداری و طراحی مهندسی، دستورالعمل تهیه و تدوین پارک‌های ملی، جنگلی و پارک طبیعت، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- ذبیحیان، فرشته. (۱۳۹۳). دریاچه چیتگر: قطب گردشگری یا معضل زیست محیطی تهران؟، گزارش اختصاصی ایرنا از وضعیت زیست محیطی بزرگترین دریاچه مصنوعی تهران، قابل دسترس در: <http://www.ima.ir/fa/News/81194987> (تاریخ مراجعه: ۱۳۹۴/۰۸/۲۶).
- گزارش پیشرفت پروژه عمرانی دریاچه چیتگر. (۱۳۹۱). قابل دسترس در: <http://shora.tehran.ir/default.aspx?tabid=241&ArticleId=897> (تاریخ مراجعه: ۱۳۹۲/۳/۱۲).

تصویر
Pic1

Reference list

- A report of progress on the construction project of Chitgar Lake. (2012). Available at: <http://shora.tehran.ir/default.aspx?tabid=241&ArticleId=897> (visit date: 06/02/2013).
- Alhashemi, A. & Shahsavargar, M. (2013). Artificial Aature; Evaluation of design approach in Nahjolbala-gheh and Javanmardan Parks, *Manzar Journal*, 5 (24): 44-47.
- Alhashemi, A. (2014). Viewing Corridor the Identifying Element of the City; Viewing Corridor Management in Tehran, *Manzar Journal*, 6(28): 68-73.
- Indicators for landscape Fragmentation, The Case for Combining ecological indices and the perceptive approach. (2013). Translated by: Akbarian, M. *Manzar Journal*, 5 (22): 26-29.
- Makhdom, M. (2011). *Park keeping project and design of engineering, preparation guidelines for national parks, forest, and nature parks*, Tehran: Nashr-e Daneshgahi Center.
- Salehi, I. (2006). *Components of visual comfort and its role in environment Adaptation*, National Conference on Urban Management Adaptation, Tehran, 17 Aban.
- Sgard, A. (2014). Mountain Landscape; Scrutiny of Western Alps 18th century. Translated by Mansouri, S.M. *Manzar Journal*, 6(28): 60-65.
- Simon, B. (2004). *Visual design elements of landscape architecture*, Translated by Masnavi, Mooham-madreza. (2006). Tehran: University of Tehran.
- Zabihian, F. (2014). *Chitgar Lake, Tourism hub or environmental problems of Tehran?*, Specialized report of IRNA on the environmental situation of the largest artificial lake in Tehran, available at <http://www.irna.ir/fa/News/81194987> (visit date: 09/15/2015)
- Zandi, M. (2013). Tehran Landscape Strategy; Pathology of Creating a Built Area in the City, *Manzar Journal*, 5 (24): 48-51.

تصویر ۱: مکان یابی این پروژه به دلیل عدم پیروی از ساختار زمین ناگزیر به ایجاد برش عمیق و خاکریزی گسترده در زمینی با شیب تند شده که حاکی از رویکرد مدرنیستی پروژه است. مأخذ: آرشیو پژوهشکده نظر، ۱۳۹۴.

Pic 1: Locating the project due to non-compatibility to the context had led to a cutting of deep and wide embankment in a high steep land. This demonstrates the modernist approach of the project. Source: Archive of Nazar research center, 2015.

In Search for a Lake

Analysis of Landscape Architecture in Cheetgar Lake of the Persian Gulf Martyrs

Mohammad Jamshidian, M.A. in landscape
architecture.
mohammad.jamshidian@gmail.com

Seyed Sadegh Seyed Alipour, M.A. in landscape
architecture, University of Tehran.
moalipur@yahoo.com

Elnaz Elahigholiloo, M.A. in landscape architecture,
University of Tehran.
elnaz_gholiloo@hotmail.com

Abstract | As one of the metropolitan project in the north west of Tehran, Chitgar Lake was built with an aim to make the weather fine and attract tourists. The idea behind the construction of the lake in this area is linked to the first urban programs for Tehran expansion; it was finally opened in 2010. Environmental experts have serious critical comments about it. The view of Landscape has also some serious comments about lack of a landscape strategy for the city of Tehran in offering the suggestion. Due to some reasons including the unique integration of recreational activities around the lake and its large dimension in the first years after the construction, the lake has failed to appeal to anyone. On a large scale, the disparate elements of the lake in the landscape and environment have caused a break in the foothill landscape. Based on large, modest and small scales, the study of Chitgar Lake Project represents managerial and professional gaps in the definition, design, and implementation of the project. In each of the three dimensions, lack of interest in problems concerning the natural context and project subject has caused the failure to achieve the goals of the project and productivity of citizens. On the large scale, an obsolete modernist view and lack of sufficient expert in evaluating previous projects have led to a break in the landscape of the region. On average scale, a professional view on landscape, natural capabilities, and project outlook have been disregarded, and on small scale the multiplicity of ideas and interfering preferences, lack of consistent management from design through implementation and decorative look at landscape elements that arise from lack of landscape view, some consequences on comfort, aesthetics, and natural identity of the complex have ensued. It seems that the entire above matters which arise from order-based and nonprofessional management in an expert project at an upstream glance would have given rise to the results in this project.

Keywords | Chitgar Lake, Natural identity, Foothill landscape, Landscape break, Aesthetics.